

17. BARYT I FLUORYT

Baryt i fluoryt to minerały występujące w żyłach hydrotermalnych w paragenezie z siarczkami metali. Eksploatowano je wspólnie w złożach dolnośląskich, dlatego omawiane są łącznie. Oprócz złóż dolnośląskich znane są wystąpienia barytu na obszarze Gór Świętokrzyskich.

W złożach dolnośląskich nagromadzenia barytu występują w szczelinach uskokowych w formie żył o zmiennej miąższości i stromym upadzie. Średnia zawartość $BaSO_4$ wynosi w nich około 80%, przy zawartości fluorytu od kilku do kilkunastu procent. Na ogół zawartość fluorytu wzrasta wraz z głębokością. W kopalni Boguszów k/Wałbrzycha fluoryt pojawia się na głębokości 400m. W wyniku zalania kopalni przez powódź, w 1997 roku, wstrzymano wydobycie barytu i fluorytu zaliczając zasoby złoża do pozabilansowych. Natomiast w roku 1998 ze względu na nieopłacalność wydobycia zaniechano eksploatacji w kopalni Stanisławów.

W Górach Świętokrzyskich eksploatowano baryt w złożu Strawczynek. Obecnie eksploatacja jest zaniechana. Baryt występuje tu w skałach węglanowych dewonu dolnego tworząc nieregularne gniazda i przerosty o niskiej zawartości składnika użytecznego (około 30%) i o niewielkich zasobach.

Całość krajowego zapotrzebowania na baryt i fluoryt pokrywana jest importem. W roku 2009 sprowadzono prawie 13 tys. t barytu i związków baru o wartości 14 mln PLN oraz 11,5 tys. t fluorytu i związków fluoru wartości 20,33 mln PLN. Eksport barytu i fluorytu oraz związków baru i fluoru w 2009 roku był nieznaczny i wyniósł łącznie niecałe 0,9 tony głównie do krajów Europy Wschodniej.

Udokumentowane zasoby barytu wynoszą 5,66 mln t, a fluorytu 0,54 mln t. W stosunku do roku poprzedniego zasoby obu kopalin nie uległy zmianie.

Aktualny stan rozpoznania i zagospodarowania zasobów barytu i fluorytu podano w tabeli 17.1.

Tabela 17.1

BARYTY I FLUORYTY - mln t

Wyszczególnienie	Ilość złóż	Zasoby geologiczne				Zasoby przemysłowe
		bilansowe			pozabilansowe	
		Razem	A+B+C1	C2		
BARYTY						
ZASOBY OGÓŁEM	5	5.66	1.91	3.75	0.85	-
w tym - zasoby złóż nie zagospodarowanych						
Złóża rozpozn. wstępnie	1	0.36	-	0.36	0.08	-
w tym - złoża, których eksploatacji zaniechano						
Razem -	4	5.30	1.91	3.39	0.77	-
FLUORYTY						
ZASOBY OGÓŁEM	2	0.54	-	0.54	0.06	-
w tym - zasoby złóż nie zagospodarowanych						
Złóża rozpozn. wstępnie	1	-	-	-	0.06	-
w tym - złoża, których eksploatacji zaniechano						
Razem -	1	0.54	-	0.54	-	-

W tabeli 17.2 przedstawiono wielkość, wartość oraz główne kierunki eksportu i importu barytu i związków baru, a w tabeli 17.3 te same dane dla fluorytu i związków fluoru.

Tabela 17.2

Kierunki polskiego importu i eksportu barytu i związków baru

IMPORT				EKSPORT			
Lp.	Kraj	Ilość tys. ton	Wartość tys. PLN	Lp.	Kraj	Ilość tys. ton	Wartość tys. PLN
	Świat (ogółem)	12.61	14 282		Świat (ogółem)	0.06	99
1	Chiny	5.01	5 709	1	Ukraina	0.02	29
2	Słowacja	4.05	2 983	2	Rosja	0.01	19
3	Niemcy	0.90	2 086	3	Białoruś	0.01	17
4	Holandia	1.63	1 239	4	Słowenia	0.01	17
5	Włochy	0.49	1 086	5	Czechy	0.01	9

Tabela 17.3
Kierunki polskiego importu i eksportu fluorytu i związków fluoru

IMPORT				EKSPORT			
Lp.	Kraj	Ilość tys. ton	Wartość tys. PLN	Lp.	Kraj	Ilość tys. ton	Wartość tys. PLN
	Świat (ogółem)	11.50	20 338		Świat (ogółem)	0.82	2 418
1	Niemcy	4.60	8 871	1	Niemcy	0.41	807
2	Meksyk	4.08	2 650	2	Włochy	0.16	444
3	Chiny	0.02	2 056	3	Czechy	0.12	228
4	Czechy	0.59	1 626	4	Francja	0.00	182
5	Belgia	0.22	1 623	5	Finlandia	0.00	149
6	Wielka Brytania	1.29	1 191	6	Łotwa	0.04	90
7	Holandia	0.37	1 164	7	Hiszpania	0.00	80

Stopień rozpoznania zasobów i stan zagospodarowania poszczególnych złóż barytu i fluorytu zestawiono w tabeli 17.4.

Tabela 17.4

Wykaz złóż barytu i fluorytu – tys. t

Lp.	Nazwa złoża	Stan zag. złoża	Z a s o b y		Wydo- bycie	Powiat
			geologiczne bilansowe	przemys- łowe		
BARYT						
ZŁOŻA UDOKUMENTOWANE			5 667	-	-	
złóż: 5; OGÓŁEM						
woj. dolnośląskie złóż: 4			5 558	-	-	
1	Boguszów	Z	tylko pzb.	-	-	wałbrzyski
2	Jedlinka	Z	37	-	-	wałbrzyski
3	Jeżów Sudecki	P	364	-	-	jeleniogórski
4	Stanisławów	Z	5 156	-	-	jaworski
woj. świętokrzyskie złóż: 1			110	-	-	
1	Strawczynek	Z	110	-	-	kielecki
FLUORYT						
ZŁOŻA UDOKUMENTOWANE			542	-	-	
złóż: 2; OGÓŁEM						
woj. dolnośląskie złóż: 2			542	-	-	
1	Jeżów Sudecki	P	tylko pzb.	-	-	jeleniogórski
2	Stanisławów	Z	542	-	-	jaworski

Opracował: Tomasz Bereda